

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 53g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a art. 15 alin. (2) din Legea nr. 64
din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare

CHIȘINĂU

22 mai 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 28 aprilie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 22 mai 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art. 15 alin. (2) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, ridicată de către avocatul Nicolae Roșca, în dosarul nr. 3-142/2017, pendinte la Judecătoria Bălți (sediul central).

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 28 aprilie 2017 de către judecătorul Svetlana Ghercavii, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 13 ianuarie 2017, M.S. a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui N.M., prin care a solicitat constatarea răspândirii informației false, dezmințirea informației false, repararea prejudiciului moral cauzat prin lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale, precum și repunerea în termenul de prescripție de 20 de zile pentru depunerea cererii prealabile.

4. În cadrul procesului, reprezentantul pârâtului a invocat nerespectarea de către M.S. a procedurii prealabile prevăzută de Legea cu privire la libertatea de exprimare.

5. În timpul ședinței de judecată, avocatul Nicolae Roșca a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 15 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

6. Prin încheierea din 12 aprilie 2017, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 32 Libertatea opiniei și a exprimării

„(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sunt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„[...]”

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și **procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.**”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare (M.O., 2010, nr. 117-118, art. 355) sunt următoarele:

Articolul 15 Cererea prealabilă

„(1) Persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată.

(2) **Cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare.** Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile.

(3) Persoana va indica în cerere informația pe care o consideră defăimătoare și, în cazul răspândirii unor relatări cu privire la fapte, circumstanțele care demonstrează că informația este în esență falsă sau, în cazul răspândirii judecăților de valoare, circumstanțele care demonstrează că acestea nu se bazează pe un substrat factologic suficient.”

Articolul 16 Procedura de examinare a cererii prealabile

„(1) Cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație.

(2) Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate.

(3) Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media și publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune.

(4) Plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părți.

(5) În cazul refuzului de a satisface, integral sau parțial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată.

(6) **În cazul refuzului de satisfacere a cererii prealabile pe motivul omiterii termenului de prescripție, persoana lezată poate solicita, concomitent cu depunerea cererii de chemare în judecată, repunerea în termenul de depunere a cererii prealabile.”**

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că termenul de 20 de zile pentru exercitarea procedurii prealabile adresării în instanța de judecată, instituit prin Legea cu privire la libertatea de exprimare, este un termen de prescripție excesiv de scurt, astfel încât

persoana lezată în drepturi ar putea din motive obiective să omită întreprinderea acțiunilor necesare pentru apărarea dreptului încălcat.

10. Autorul menționează că dispoziția contestată îngreșează accesul liber la justiție și împiedică exercitarea dreptului de apărare a onoarei, demnității și reputației profesionale.

11. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate încalcă articolele 20, 32 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Nicolae Roșca, în dosarul nr. 3-142/2017, care se află pe rolul Judecătorei Bălți (sediul central), este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. În speță, Curtea observă că autorul excepției solicită controlul constituționalității art. 15 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, invocând încălcarea articolelor 20, 32 și 54 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, libertatea opiniei și exprimării și, respectiv, restrângerea unor drepturi și libertăți.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 15 din Legea cu privire la libertatea de exprimare au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la critici de neconstituționalitate similare, instanța de contencios constituțional pronunțând, în acest sens, Decizia nr. 43 din 8 iulie 2016, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată.

18. În decizia menționată, Curtea a reiterat că, prin prisma art. 6 § 1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

19. Curtea a subliniat că necesitatea asigurării accesului efectiv la justiție nu poate fi considerată însă ca reprezentând un obstacol pentru instituirea, prin lege, a unor condiții de admisibilitate pentru cei care doresc să supună cauza lor judecării instanțelor judecătorești.

20. În context, Curtea a reiterat că **condiționarea sesizării instanței de parcurgerea procedurii prelabile nu poate fi calificată ca o îngrădire a accesului liber la justiție**, în accepțiunea interzisă de prevederile constituționale de referință, **atât timp cât partea interesată poate înainta în instanța judecătorească cererea de chemare în judecată.**

21. Totodată, Curtea reține că reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept - material sau procesual, inclusiv prin *instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă*, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite.

22. În acest sens, și Curtea Europeană a reținut că folosirea termenelor limitative (de prescripție sau de decădere dintr-un drept dacă nu este exercitat) urmărește un scop legitim în interesul general. Durata termenului este o chestiune asupra căreia statul are o marjă de apreciere, cu condiția ca termenul să nu fie atât de scurt, încât să fie inacceptabil. La fel, Curtea a statuat că una din consecințele termenelor de prescripție, sau de decădere, este aceea că titularul dreptului nu îl mai poate exercita (*Hotărârea CEDO J.A. Pye (Oxford) Ltd și JA. Pye (Oxford) Land Ltd v. Regatul Unit*, 30 august 2007).

23. De asemenea, Curtea menționează că pierderea termenului de 20 de zile pentru depunerea cererii prelabile nu înlătură posibilitatea adresării în instanța de judecată. Or, Legea cu privire la libertatea de exprimare stabilește în mod expres la art. 16 alin. (6) dreptul de a solicita instanței de judecată repunerea în termenul de depunere a cererii prelabile.

24. În același timp, Curtea menționează că, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, termenul de prescripție *curge de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare*. Prin urmare, Curtea reține că *apărarea dreptului la onoare, demnitate și reputație profesională depinde și de diligența persoanelor interesate de a acționa în consecință*.

25. Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor contestate în raport cu articolul 32 din Constituție, Curtea constată că atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 43 din 8 iulie 2016 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în prezenta cauză. Astfel, Curtea reiterează că dispozițiile contestate, care reglementează exercitarea procedurii prelabile adresării în instanța de judecată, nu vizează dreptul la libertatea opiniei și exprimării. Prin urmare, dispozițiile constituționale consacrate în articolul 32 din Constituție nu sunt incidente în cazul dat.

26. În contextul celor menționate, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (1) și (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 15 alineatul (2) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, ridicată de către avocatul Nicolae Roșca, în dosarul nr. 3-142/2017, pendinte la Judecătoria Bălți (sediul central).

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 22 mai 2017
DCC nr. 46
Dosarul nr. 53g/2017*